

Informatie en adviesnotitie Herijking WMO

Opgesteld door: Stichting Welzijn Alblasserdam en adviesraad Sociaal Domein

Datum: 31-1-2023

Doelen WMO:

- Bevorderen zelfredzaamheid en participatie
- Bevorderen dat mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving blijven wonen
- Een samenleving met sterke sociale structuren, waardoor een beroep op door de overheid gefinancierde voorzieningen wordt uitgesteld of voorkomen. 'Zo licht als mogelijk zo zwaar als nodig'.

WMO op snijvlakken sociaal domein en zorg & ondersteuning

Omschrijving van een algemene voorziening.

Een algemene voorziening is voor iedere inwoner van de gemeente beschikbaar. Bijvoorbeeld een maaltijdservice, boodschappenservicedienst of activiteiten in een buurthuis. Een aanbieder levert een algemene voorziening volgens contract met de gemeente. Er is geen diepgaand onderzoek nodig voor toegang tot de voorziening. Er mag een eigen bijdrage gevraagd worden voor een algemene voorziening en een algemene voorziening prevaleert boven een maatwerkvoorziening.

Omschrijving maatwerkvoorziening.

Een maatwerkvoorziening is hulp voor inwoners persoonlijk. Bijvoorbeeld een scootmobiel, huishoudelijke hulp of een aanpassing aan huis. Een maatwerkvoorziening krijgt men alleen na een onderzoek door de gemeente. Dat is meestal een gesprek om vast te stellen welke ondersteuning men nodig heeft. Een maatwerkvoorziening valt onder de eigen bijdrage WMO van maximaal € 19,- eigen bijdrage gaat per 1-1-2025 naar max €255) Bronnen: Het CAK en Ingeborg Lunenburg

Knoppen om aan te draaien:

- Lokale algemene voorzieningen
- Eigen bijdrage
- Collectief vervoer
- PGB

Algemene informatie en advies

Uit de startnotitie blijkt dat de vraag naar maatwerkvoorzieningen relatief meevalt in Alblasterdam. Maar is het wel een gezamenlijke opgave om vooral met elkaar te proberen het budget op de juiste manier te blijven besteden en beheersen en een eventuele toename proberen te voorkomen.

Wat kan de rol en positie zijn van sociaal werk zijn binnen de opgaven van de WMO:

Sociale verbondenheid is wat het sociaal werk brengt in wijken en buurten. Het gaat over samenlevingsopbouw. Sociaal werkers zijn er voor bewoners en hun kinderen voor wie het dagelijks leven (soms) te ingewikkeld is. Met activiteiten die bewoners helpen om gezonder te leven, geldzaken op orde te krijgen, bij de opvoeding te ondersteunen, anderen te ontmoeten en vooral ook (weer) mee te doen. Er weer bij te horen. Het sociaal werk versterkt beschermende factoren door bewoners te ondersteunen bij het dagelijks functioneren. Sociaal werkers kennen bewoners en maken contact door (vroeg) te signaleren en problematiek in een zo vroeg mogelijk stadium te herkennen en aan de slag te gaan. Zo voorkomen zij dat problemen (onnodig) verergeren. Het sociaal werk is onderscheidend. Onze sociaal werkers van de SWA zijn geworteld in de wijken, dichtbij en benaderbaar voor bewoners. Zonder verwijzing, protocol of indicatie kunnen bewoners bij hen terecht. Zeker in tijden waarin het wantrouwen naar overheid en instanties groot is en steeds meer bewoners afhaken, maakt het sociaal werk de verbinding én het verschil. *Want omzien naar elkaar in de wijken, het vertrouwen herstellen en een grotere welzijnsbeleving voor velen zijn de sleutels naar een gezondere samenleving. Waarin we de-medicaliseren en normaliseren, elkaar weer helpen en accepteren.* Ook als het even niet goed gaat. Daarvoor is het sociaal werk er, met voldoende gekwalificeerde professionals en betrokken vrijwilligers en met de beschikking over voldoende uitnodigende ontmoetingsplekken. Gewoon voor de gezelligheid, bij problemen of een vraag. Zo bespaart het sociaal werk de samenleving ook veel kosten: omdat het problemen voorkomt of verzacht in plaats van geneest. Sociaal werk draagt bij aan het vormen van nieuwe gemeenschappen in de wijk door ontmoetingsplekken te creëren waar buurtbewoners elkaar met collectieve activiteiten kunnen ontmoeten. Waar nodig aangevuld met individuele ondersteuning. Deze gemeenschappen kunnen bijdragen aan de gewenste normalisering bij medische en psychische problemen en een onnodig consult bij de huisarts of GGZ mogelijk voorkomen.

In het landelijk programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) zijn eerdere landelijke programma's geïntegreerd. Hierbij valt te denken aan de transformatieagenda Ouder Worden 2040, de Handreiking Kwetsbare Ouderen en projecten rond zingeving en geestelijke verzorging. Centraal voor onze branche is de aandacht voor **het vitaal ouder worden** met *daarbij eigen regie, sterke sociale basis, normalisering in de eigen omgeving en passende ondersteuning* en deze speerpunten zijn opgenomen in WOZO actielijn 1, Samen vitaal ouder worden. De kracht van het sociaal werk is dat zij aanwezig is in de wijk met direct contact met ouderen, zowel collectief als individueel. Door de toename van het aantal ouderen in onze bevolking, zal de ouderenzorg anders georganiseerd moeten worden. Vanzelfsprekendheden van vandaag dat er voor iedereen de juiste zorg is, blijven dat niet in de toekomst. *Sociaal werk richt zich op de krachten en talenten van ouderen, in plaats van op hun kwetsbaarheid en afhankelijkheid*. Mede daardoor tellen en doen ouderen mee. Samen kijken we wat ouderen zelf kunnen en op welke punten ondersteuning nodig is door de buurt, vrijwilligers en professionals.

SWA zien wij als sociale onderneming vallend onder de WMO m.b.t het welzijns gedeelte met een gedifferentieerd aanbod.

Onderstaande is deels al bestaand aanbod van SWA en maatschappelijke organisaties uit het dorp, maar bevat ook ideeën voor verdere uitbreiding en versterking van het aanbod op het gebied van preventie en dus als algemene voorzieningen.

1. Vitaal en redzaam: waaronder regie ondersteuning en inwonersondersteuning, gezonde leefstijl en redzaamheid met in achtname van de domeinen van de Positieve Gezondheid.

Deze inzet wordt o.a. geleverd door gespecialiseerde welzijnscoaches van de SWA op het gebied van mantelzorgondersteuning, eenzaamheid, gezondheid & bewegen en ouderen. En veelal in samenwerking met diverse (sport)verenigingen, thuiszorg/wijkverplegingsorganisaties, huisarts/Praktijkondersteuners en paramedici uit het dorp. SWA wil rondom de thema's Fit, Sociaal, Vitaal een vitaliteitscentrum oprichten waar deze thema's ondergebracht zullen worden met daarbij nauwe samenwerking met de hierboven genoemde partners. Om op dit onderdeel succesvol te kunnen zijn en een groter bereik en daarmee resultaat te realiseren is het wenselijk om meer uitvoeringscapaciteit beschikbaar te krijgen.

2. Participatie en betekenis: waaronder vrijwilligerswerk en mantelzorgondersteuning, participatie en ontmoeting met allerlei vormen van dienstverlening door vrijwilligers zoals boodschappenservice, lichte huishoudelijke ondersteuning, kookvrijwilligers, klussendienst, vervoersdiensten: de zogenaamde 'sociale ondersteuning'. Verder is van belang dat er voldoende mogelijkheden zijn voor zinvolle dagbesteding en talentontwikkeling (leerwerkplekken, vaardighedentrainingen bv in het kader van het uitstellen huishoudelijke hulp en beschutte dagprogramma's voor kwetsbare ouderen (o.a. Odensehuis). Ontmoetingscentra als wijkgerichte inloofunctie van de centrale toegang met preventief karakter en zo een bijdrage leveren aan sociale wijkstructuur, met sociaal culturele activiteiten.

3. **Bestaanszekerheid** middels raadsliedenwerk, schuldhulpverlening, thuisadministratie ondersteuning, algemeen maatschappelijk werk)

Wellicht kan de gemeente bekijken welke overige activiteiten die gesubsidieerd worden door de gemeente gekoppeld zouden kunnen worden aan bovenstaande indeling als voorliggende voorzieningen en daarmee de samenhang en samenwerking beter organiseren. En daarmee dus komen tot bundeling van algemene voorzieningen en een beter overzicht wat de algemene voorzieningen zijn. Wellicht het bundelen van alle algemene voorzieningen gericht op maatschappelijke ondersteuning met differentiatie in aanbod: Vitaliteitscentrum Incl. welzijn op recept (SWA), dagbesteding, ontmoetingscentra,, vrijwilligersparticipatie, inwonersbegeleiding, incl. mantelzorgondersteuning.

Centrale Toegang (het Brughuis)

Realiseren van procesbegeleiders centrale Toegang

De Stichting Welzijn Alblasterdam (Welzijnscoaches) levert samen met het Jeugdteam (jeugdprofessionals) en de Sociale Basis (maatschappelijk werk en onafhankelijke cliëntondersteuning) een bijdrage aan de Centrale Toegang binnen het Brughuis; de zogenaamde Front Office functie. M.b.t aansluiting WMO en overdracht naar de Back-Office (WMO maatwerkvoorzieningen/geïndiceerde zorg) zouden er procesbegeleiders kunnen worden aangesteld; 'vlechtwerkers' Centrale Toegang. Of deze taak in extra uren toevoegen aan toegangsmedewerkers. Het gaat hierbij om het realiseren van een betere aansluiting tussen voorliggende algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen en andere zorgvoorzieningen (WLZ, ZvW, participatiewet, jeugdwet).

Daarnaast is er afstemming nodig tussen medewerkers van de toegang en WMO consulenten om te overleggen of het mogelijk is om lichtere vormen van ondersteuning in te zetten als er een aanvraag voor de WMO is gedaan. Ook kunnen ze bekijken of er vanuit maatwerkvoorzieningen mogelijk afgeschaald kan worden. Als voorbeeld; kan sociaal werker helpen bij het opbouwen van een sociaal netwerk en coachen op het gebied van woonvaardigheden en meer zelfstandigheid aanleren. Dus goede samenwerking tussen SDD en maatschappelijk voorveld van groot belang.

Het gaat niet alleen om de voordelen voor burgers van een centrale aanmelding en snelle ingang, maar als er daarna weer lang gewacht moet worden alvorens een voorziening wordt toegekend is er nog geen echte winst geboekt.

Er kan dus nog flink aan de knoppen van lokale algemene voorzieningen worden gedraaid en is nog veel winst te behalen voor de gemeente.

Eigen bijdrage: mogelijk dwingt het tijdperk ons op termijn om ook voor bepaalde welzijnsdienstverlening een standaard bijdrage te vragen voor zogenaamde "verwerkingskosten". PGB eventueel goede aansluiting realiseren met sociale dienstverlening van bv de SWA.

Overige Basisvoorzieningen (wonen, vervoer)

- Zorg voor OV in het hele dorp, de laatste aanbesteding heeft gezorgd dat er weer meer buslijnen de lussen door de wijken overslaan. Daardoor zijn bushaltes relatief verder van huis komen te liggen. Dit zorgt voor een toename van gebruik van de Hopper. De "Last Mile" is een probleem geworden voor een groep (m.n. ouderen en mensen die slechter ter been zijn)
- Collectief vervoer zou in kader eenzaamheid en stimuleren ontmoeting zeker in de wintermaanden aandacht moeten krijgen.
- Ga met woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars in gesprek over toegankelijkheid bij nieuwbouw en renovatie. Als er bijvoorbeeld een galerijflat gerenoveerd wordt, zorg dat voor automatische deurautomaten op de galerijdeuren en zorg dat de drempels bij de galerijdeuren en voordeuren verkleind worden tot 2 cm. Nu moet er via de WMO een oprit bij diverse voordeuren geplaatst worden, terwijl ook de hele galerij voorzien kan worden van een (metalen) vlonder. Dit scheelt niet alleen de kosten van het materiaal. Maar ook in onderzoeks- (WMO gesprek), voorrij- en arbeidskosten.
- Zet in de verordening en woonvisie over woningbouw dat in Alblasserdam gelijkvloerse nieuwbouwwoningen en voor woningen met meerdere etage de BG moet voldoen aan de eisen van rolstoeltoegankelijkheid. In Nederland moeten we ons sinds 2016 houden aan het VN verdrag Handicap. Het huidige bouwbesluit is echter nog niet aangepast aan dit verdrag. Dit dient lokaal/regionaal geregeld te worden. Gebruik hiervoor 'toegankelijk bouwen':
<http://www.batutrecht.nl/download/Toegankelijk%20bouwen.pdf>
- Zorg ervoor dat de trottoirs in Alblasserdam toegankelijk zijn voor mensen met een hulpmiddel, een visusbeperking etc. Het wiel opnieuw uitvinden is hierbij zonde van de tijd, diverse gemeentes zijn u voorgegaan. Kijk eens op de volgende site voor een uiterst overzichtelijk en praktisch stuk op dit gebied:
<https://www.montferland.info/sites/default/files/2020-03/Handboek%20toegankelijkheid%20openbare%20ruimte%202017.pdf>

Tot zover een globaal brainstormdocument opgesteld door de Stichting Welzijn Alblasserdam en de Adviesraad Sociaal Domein